

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічерда

Одеса

ОНМедУ

2023

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2023

УДК 61:378(043.2)

3-12

Відповідальна за випуск — д. е. н., доц. В. І. Борщ

Редакційна колегія:

В. Г. Марічереда, д. мед. н., проф.,
С. Г. Котюжинська, д. мед. н., проф.,
Л. М. Унгурян, д. фарм. н. проф.
Т. В. Чабан, д. мед. н., проф.,
А. І. Гулюк, д. мед. н., проф.
І. П. Анненкова, д. пед. н., доц.,
В. І. Борщ, д. е. н., доц.
Е. С. Бурячківський, к. мед. н., доц.,
Н. Л. Кусик, к. е. н., доц.,
К. М. Усиченко, к. мед. н.,
Ю. Ю. Петровський, к. мед. н.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського національного
медичного університету МОЗ України
Протокол № 3 від 31.01.2023 р.*

Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі :
3-12 наук.-метод. міжуніверситет. конф. з міжнар. участю.
Одеса, 18–20 січня 2023 року : матеріали конф. / за ред.
д. мед. н., проф. В. Г. Марічереда. [Електронне видання]. –
Одеса : ОНМедУ, 2023. – 616 с.
ISBN 978-966-443-123-8

Матеріали конференції, присвяченої забезпеченню якості освіти у вищій медичній школі, містять тези доповідей учасників.

УДК 61:378(043.2)

ISBN 978-966-443-123-8

© Одеський національний
медичний університет, 2023

3. Safonov Yu., Borshch V., Melnyk A. Conceptualism of the organization of educational and methodical activity as a key model for ensuring the quality of education. doi: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-2-181-185>

Буйко Олена Олександрівна,
кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри дитячих інфекційних хвороб

Юрченко Ірина Вікторівна,
кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри дитячих інфекційних хвороб

Пітель Ганна Олександрівна,
кандидат медичних наук,
асистент кафедри дитячих інфекційних хвороб

ПЕРЕШКОДИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Одеський національний медичний університет

Розвиток суспільства з масовою комп'ютеризацією всіх сфер життєдіяльності та наростаюча тенденція оцифрування та систематизації даних формує в студентах нові моральні норми і принципи. Дистанційна освіта змінила не тільки підходи до викладання, що передбачувало ускладнило робочий процес викладачам, але й відкрила нові можливості студентам для симулювання процесу їх навчання. Тому, одним з важливих завдань для сучасних педагогів вищих навчальних закладів є сприяння формуванню моральних аспектів при підготовці майбутніх фахівців не залежно від форми навчання. Фундаментом вирішення цієї задачі в першу чергу слугує впровадження принципів академічної доброчесності (АД) в науково-педагогічне та студентське середовище.

Термін академічна доброчесність означає виявлення, дотримання та поширення фундаментальних чеснот, таких як чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність та мужність [1].

В той же час термін шахрайство зазвичай використовується для позначення саме кримінального правопорушення у вигляді обману. При цьому, на меті часто мають отримання фінансової вигоди, хоча

вигода тут може бути і не безпосередньо фінансова (прагнення досягти особистої вигоди шляхом спланованого обману, уникнути фінансових втрат, та ін.) [2].

Плагіат — лише один з багатьох видів порушення академічної доброчесності, не менш значимі в порушенні принципів АД також фальсифікація експериментальних даних, позитивні відгуки та рецензії на наукові роботи, які не мають наукової новизни, практичного значення та ін. Плагіат є одним із найпоширеніших видів порушення АД студентами. Так, використання текстів інших осіб без посилання на них (отримані як за фінансову винагороду на замовлення так і в результаті компіляції даних з різних джерел) час від часу зустрічаються в студентських самотійних та наукових роботах.

Для деталізації поняття професор К. Фааль виділив підвиди плагіату: повний плагіат, плагіат-переклад, структурний плагіат, плагіат, незважаючи на наявність посилань та самоплагіат [1].

Причини, які спонукають студентів до академічного обману дуже різні і до них можна віднести і перевантаження навчальної програми, і легка доступність значної кількості пропозицій (продаж готових лабораторних, курсових, дипломних робіт), і відсутність твердої позиції керівництва навчальних закладів та науково-педагогічного складу до уважної оцінки результатів студентських робіт, і відсутність загрозливих для потенційних порушників інструментів покарання за недотримання принципів АД.

Н думку окремих студентів, причиною може бути, що кожен із них знає що таке недоброчесна поведінка, але на практиці недостатньо рішуче тримається своєї позиції [3].

Дані, отримані при дослідженні навчально-професійної мотивації студентів вищих медичних навчальних закладів (очне навчання), дозволяють припустити наявність взаємозв'язку між мотивацією студентів до навчання та дотриманням етичних принципів АД. Так, Кузнецова М. О. досліджувала навчально-пізнавальну діяльність (рівень цікавості до отримання знань) та професійну (бажання досконали оволодіти обраною професією). В результаті встановивши, що частку мотивованих студентів від 3-х до 25 % в залежності від року навчання та факультет [3]. Більше того, дистанційна форма навчання через загрози власній безпеці (війна та пандемія COVID-19) знижують моральну відповідальність студентів до дотримання принципів АД.

Найбільш вражаючим, було зниження високо мотивованих студентів на випускних курсах, що можливо пов'язане із відсутністю впевненості студентів у найближчому майбутньому та можливості працевлаштування [4].

В той же час, Фінікова Т. В. припустила, що основними причинами порушення АД серед студентів є вимагання, або провокування отримання грошей, подарунків, особистих послуг при різних формах оцінювання студентів, відсутність за оплату справедливої оцінки виконаної роботи, виконання такої роботи на замовлення, примусова купівля навчально-методичної літератури, зниження оцінок та примус до додаткових навчальних консультацій [1].

Водночас, науково-педагогічні працівники, на думку ряду авторів, частіше порушують принципи академічної доброчесності видаючи у власних публікаціях наукових, навчально-методичних текстів плагіат та самоплагіат. Серед порушення, також можна зазначити фальсифікацію експериментальних даних та включення до переліку авторів осіб, які не мають відношення до отриманих наукових результатів [1]. Окремо, слід зазначити неправомірне використання науково-педагогічними працівниками службового становища, схвалення результатів наукових робіт та дисертацій за темами, які не мають наукового, практичного та соціального значення [3].

Попри все, найпотужнішим інструментом в поширенні будь-яких норм та принципів, в тому числі академічної доброчесності (як серед студентів, так і викладачів) є перш за все особистий приклад. Так, для ефективності імплементації принципів академічної доброчесності, виховання чесності, порядності та довіри слід починати з себе. Задля цього необхідно вільно висловлювати та обговорювати ідеї в академічній спільноті, залучати колег і студентів, нести особисту та колективну відповідальність за оригінальність та достовірність поширених даних [1].

Таким чином, не тільки соціальні чинники (війна, пандемія), але в першу чергу саме мотивація студента є реальною причиною вибору ним закладу (спеціальності) для навчання і бажання оволодіти майбутньою професією з принциповою позицією дотримання академічної доброчесності при отриманні освіти. Особистий приклад викладача для такого студента є важливим елементом, який підтримує у студента бажання і здатність освоїти необхідний об'єм соціально-професійних навичок, але й мотивацію робити це чесно, з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Список літератури

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики» / за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова К. : Таксон, 2016. 234 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0ByePGdGpHh6Wa1NoR3g4S1FaWVE/view>
2. QAA Плагіат у вищій школі ; переклад з англійської. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/plagiat_qa.pdf
3. Чому студенти списують (за їхніми словами та зі слів інших). URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/UKR_Why_students_cheat.pdf
4. Кузнецова М. О. Психологічні особливості навчально-професійної мотивації студентів-медиків I-III курсів. *Scientific and pedagogic internship: Challenges of modernization of medical education in Ukraine and EU countries*. Lublin. 2018. 23 с.

Віцюк Алла Анатоліївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної медицини
та гуманітарних дисциплін

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА АКАДЕМІЧНА СВОБОДА ЯК ВАЖЛИВІ ПРИНЦИПИ КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ ОСВІТИ ВИЩОГО МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ УКРАЇНИ

ПВНЗ «Міжнародна академія екології та медицини»

Вища медична освіта в Україні знаходиться на етапі змін, удосконалення та формування принципово нових підходів до надання освітніх послуг та забезпечення конкурентоспроможності навчального закладу.

Як відомо, культура якості освіти — це сукупність цінностей, принципів, норм, правил поведінки, завдяки яким університет чи академія гарантує безперервний процес забезпечення якості освіти та її вдосконалення із залученням усіх учасників освітнього процесу. До основних принципів культури якості освіти належать:

- університетська автономія;
- довіра;

Розділ 4. РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ	443
Андреев Олександр Вікторович, Богданов Кирило Георгійович Тагунова Ірина Кимівна ЗАПОРУКА ЯКОСТІ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ — САМООСВІТА ПЕДАГОГА	443
Антоненко Інеса Володимирівна РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ	445
Башук Ганна Олександрівна ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЯКОСТІ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	448
Борисюк Ірина Юріївна, Валіводзь Ірина Петрівна, Рокунь Дарина-Марія Валеріївна ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ПРИНЦИПІВ ТА НОРМ КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ ОСВІТИ	450
Борщ Вікторія Ігорівна РЕЙТИНГУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ	454
Буйко Олена Олександрівна, Юрченко Ірина Вікторівна, Пітель Ганна Олександрівна ПЕРЕШКОДИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	457
Віщюк Алла Анатоліївна АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА АКАДЕМІЧНА СВОБОДА ЯК ВАЖЛИВІ ПРИНЦИПИ КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ ОСВІТИ ВИЩОГО МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ УКРАЇНИ	460